aurora picornell

LA LLUITA MAI NO MOR

Francisca Bosch

introducció M. López Crespí

INTRODUCCIÓ

La companya Francisca Bosch, destacada dirigent del Partit dels Comunistes de Balears (PCB), directora de l'única revista comunista de les Illes (NOSTRA PARAULA) i revolucionària que treballa d'ençà fa tres anys en la recuperació de les senyes d'identitat marxistas-leninistes abandonades des de fa tant d'anys, em demana una introducción per a la seva biografia de n'Aurora Picornell. Jo no sóc molt partidari de les presentacions. Crec que els treballs ben fets i realitzats seriosament – com és aquest de na Francisca Bosch – no necessita cap presentación. Na Francisca ha realitzat un admirable treball d'investigació històrica, consultant seriosament, totes les fonts disponibles (tant escrites com orals) i aquesta dedicación li ha permès donar llum a un dels personatges històrics mallorquins que més han conformat el nostre compromís permanente amb la causa del poble treballador mallorquín i les postres classes populars. Em referesc, és evidente, a la dirigent comunista illenca Aurora Picornell assassinada per la dreta feixista, ara fa cinquanta anys.

Manifestants comunistes al passeig del Born, maig de 1936

Vivim temps difícils, tant per al comunisme com per a les forces auténticament d'esquerres, i per tant, ara més que mai, és urgent recuperar les postres senyes d'identitat, reafirmar els postres principis i recuperar la història d'homes i dones mallorquines, que en el passat lluitaren i donaren la seva vida en defensa d'aquests mateixos principis. La III Internacional i tot el que aquesta organització mundial dels comunistes significà no està oblidada dins la memòria dels comunistes illencs.

La reforma del franquisme, pactada entre socialdemòcrates, eurocomunistas i franquistas reciclats, va deixar fermes, completamente intactes, totes les bases econòmiques i politiquees de la burguesia espanyola i del capital monopolista, deixà el seu lloc (exèrcit, administración, aparell judicial) les columnas de l'Estat franquista que consolidà encara més les relacions del capitalisme nostrat, amb el capital financer internacional. Sense consultar al poble, mitjançant un referèndum fou situada al lloc

d'honor la monarquia borbònica reinstaurada pel General Franco l'any 1969, convertint-se aquesta en pilar vertebral del nou règim sorgit de la reforma i dels pactes. Finalment, una Constitució redactada sense la participación popular instaurà l'Estat centralista actual, sense reconèixer el drets dels pobles a l'autodeterminació, consagrà la propietat privada dels mitjans de producción, l'economia lliure de mercat capitalista i el paper prepotente de l'exèrcit (que pot sublevar-se "legalmente" en defensa de la unitat d'Espanya i la "democràcia"). La reforma pactada entre socialdemòcrates, eurocomunistas i franquistas, amb l'aprovació intel·ligent de l'Imperialisme, ensorrà les esperances populars acumulades durant la dictadura d'avençar cap una societat més justa i més lliure, avençà en definitiva, cap a la República Popular i Federal per la qual lluitaren els millors fills i filles del nostre poble.

El moviment obrer, el comunisme, l'esquerra en general, sofrí –per aquests pactes d'esquena al poble- un retrocés del qual encara no hem sortit. I quest, era precisamente el pla del capital espanyol i internacional: rompre aquell avenç continuat de la classe obrera i les nacionalitats oprimides per a poder continuar amb la seva política de sempre encaminada a la pura especulación i l'obtenció de benefici i plusvàlua a l'esquena del poble.

Perquè la situación és aquesta i no una altra, és important el treball portat a terme per na Francisca Bosch, ja que, quasi dotze anys desprñes de la mort del dictador, ni les noves autoritats sorgides de la reforma han fer efectiu per recordar a les víctimes del feixisme ni els "postres" historiadors –llevat d'honroses excepcions- han fet res per recuperar les senyes d'identitat del comunisme i del socialisme mallorquí. Fer els estudis adients d'aquells anys heroics i alhora tràgics del nostre passat, escriure les biografies d'aquella generación de socialistes, comunistes i republicans que donaren la seva vida per la llibertat, hauria d'esser tasca prioritària dels postres investigadors i profesionals de la història, però mentre arriba el momento que es posin a la tasca, dones com na Francisca Bosch realitzen el treball d'urgència que la situación requereix. I ho realitzen amb amor, amb rigor científic, i amb una documentación que realmente no tenen res que envejar a altres treballs d'especialistes que viuen de la història.

Recordar d'una manera objectiva i comprometa el nostre passat com a poble, i com a classe, s'ha fet tremendamente necessari en aquest temps de confusió fomentada des de tots els poders establerts. O els homes i dones compromisos Efim ja aquest treball, o aviat serem un poble colonitzat, sense història, sense memòria col·lectiva, sense marc de referència. Els milers d'homes i dones dels nostre poble, que, com n'Aurora Picornell, foren assassinats davant els murs d'afussellament i torturats sense descans sota la benedicció d'una església catòlica que, llevat d'alguna excepción, col·laborà activamente en la repressió ens ho demanen i, nosaltres que ens considerem els seus hereus i continuadors no podem romandre indiferents davant aquesta exigència.

Avui dia, des de la dreta, des de certs sectors que han perdut les arrels socialistes del seus orígens, se'ns diu qie ja no calen treballs com els de na Francisca Bosch, que ja no són necessaris aquests treballs de reflexió col·lectiva, recordar la guerra, els dirigents populars masacrats, canviar el noms dels carrers llevant els dels assassins del poble. Des de les tribunes a sou de tots els poders, se'ns recorda insistentment que aquests estudis, escrits, actes, homenatges, l'únic que fan es incrementar la intolerància, el maniqueisme històric, l'esperit de revenja, la tensió social dins la nostra societat. Nosaltres, des de l'altra part de la trinxera, pensam que tot això són consideracions peregrines de gent que

fins fa ben poc, estava molt a gust amb la dictadura i que feia carrera amb tota la parafernàlia pseudo.històrica dels guanyadors. Gent que s'avenia a formar els al·lots davant les creus dels caiguts i aplaudia els vencedros, però que ara li sembla "fomentar l'esperit de revenja" realitzar treballs d'investigació històrica com ha fet na Francisca Bosch.

Nosaltres no podem oblidar que la guerra de 1936-1939 fou una guerra organitzada pel capitalisme i el feixisme espanyol i internacional contra els treballadors i les nacions oprimides de l'Estat, una guerra contra el poble que finí, malauradament, amb la victòria dels poderosos. I que aquesta victòria dels capitalisme damnt del poble treballador, ens portà a més de 40 anys d'exilis i misèria.

L'exemple de continuar la tasca de recuperar les postres senyes d'identitat, hauria de servir de revulsiu als postres historiadors i als postres intel·lectuals. Avui tothom parla de la penúria cultural i històrica existent a les Illes, de cert ensopiment generalitzat que regula l'activitat creadora i d'investigació. I gairebé de tant de parlar-ne se n'ha arribat a fer un lloc comú, s'ha convertit en un tòpic que no ens ajuda a descubrir la realitat del problema, en la disculpa d'una inhibición no justificada. Na Francisca ens ve a dir que no valen excuses, i si existeix un desert cultural és en gran part perquè ha mancat un decidit esforç col·lectiu i de compromís. Han sobrat "intel·lectuals" de "la ceba", "mandarins", "clans i capelletes", recreadors del passat i enyoradissos de la vella societat caciquil, i ens ha mancat i ens manquen aquells "intel·lectuals orgànics" del proletariat i de les classes populars, que amb el seu treball dins tots els terrenys fessin possible el redreçament polític i cultural d'un poble vigorós, amb una recobrada confiança amb ell mateix.

I ara, davant aquest treball, no caiguem, una vegada més, amb la postura del "progre" que ho critica tot, que des del seu no-fer-res pensa que la feina dels altres està mal feta. Aquesta mena de "progres" ja han demostrat que són incapaços de donar cap passa endavant en la recuperación de la història dels postres. Acrates de saló, messiànics, "revolucionaris" de paraula, de tornada de tot, amb la seva buidor i esterilitat creadora no han fet res més que paralitzar el nostre recobrament cultural i polític. Avui, com sempre, ni en la cultura, no en la història no és possible esser neutrals en la lluita de classes, i, per molt que els desagradi a aquells que mai es volem comprometre perquè res els sembla prou sòlid o convincente, els hem de dir des del treball concret, que ja no hi ha lloc pels grans déus dels personalisme, redemptors de la humanitat a travers del seu gran protagonisme a les xerades de cafè.

Avui s'està amb el poble treballador o s'està en contra.

La biografia de n'Aurora Picornell que presentam avui és també valenta i de combat, i obri nous camins allunyats dels vells motlles ètics de la nostra cultura tradicional. La nostra història necessita baixar al carrer, fondre's dins el poble, aprendre el seu llenguatge i transsformar-se en un arma de combat. Un arma contra la son que ens manté inactius, un arma estimulant que ens ajudi en la nostra lluita de cada dia, a la fàbrica, al barri, a la facultat o al carrer.

Dins la confusió ideològica fomentada des del poder, dins de la desintegración de la cultural tradicional i la cultura burguesa, cal construir una nova cultura popular, que entronqui amb la tradición progressiva del nostre poble, que faci possible el

redescobriment de les senyes d'identitat perdudes. Cal aixecar una nova concepción del món, cal crear els instruments ideològics i culturals que hacin possible la superació del predomini burguès dins d'aquests camps, i ens ajudi avençar vers el socialisme i el comunisme.

I aquesta enorme tasca, únicamente por esser portada per un "intel·lectual col·lectiu" del que parlava en Gramsci, és a dir, un partit proletari, un partit comunista marxista-leninista que faci la seva gran tasca de construir l'hegemonia política i cultural de les classes treballadores.

I aquesta biografia de n'Aurora Picornell és l'aportació valuosa en aquesta tasca. Ara ens hi hem de posar tots a la feina. Facem mil estelles la torre de vidre dels mandarins de la cultura. I com deia Lenin, la nostra cultura …: "Seerà una cultura lliure, perquè, servirà no a damisel·les cansades de tot, no als deu mil de dalt, carregats d'avorriment i sense saber què fer, sino a milions i milions de treballados que són la flor i nata del país, la seva força, el seu futur".

LA LLUITA MAI NO MOR

Francisca Bosch

"Matad, matad en nombre de Dios![1] cridava l'energumen davant la Sala tallant l'aire per damunt el seu cap amb un Russell. La sotana arromengada, encès i lluent, el porc feixista exaltava els seus companys. Per altra banda tots coneixien el confidencial dels comandaments militars que deia textualmente: "Deben permitirse tumultos que terminen con personalidades y locales …"

[1] Antonio Nebot

El pare Atanasio beneïa les execucions i grups d'amics, caçadors, senyors coneguts de Palma, contaven a La Veda les peces humanes que havien cobrat: "Corria com un conill, però els vaig ferir de ple".

El Jaume I atracat al moll s'havia convertit en presó, acaramullats dins les bodegues, morien com a rates. A Ca'n Mir, avui Sala Augusta, prop de mil homes es movien entre mtalassos i flassades, dins un nigul de pols. A l'horabaixa, un silenci espès queia damunt ells i esperaven … La llista dels qui treurien aquell dia no s'acabava mai. Vint, trenta companys s'acomiadaven amb presses i ha no els tornaven veure. Demà a l'alba, dones i germans anidien per les carreteres o al cementiri, per ventura els trobarien romputs i sagnants. A Bellver, a Illetes, les mateixes escenas es repetien dia a dia.

El 5 de Gener de 1937 "la saca" es va fer a la presó de dones de Ca'n Sales. Era de nit, Aurora Picornell, Caterina Flaquer, Antònia Pascual, i una al·lota de Bilbao que s'anomenava María, abans de surtir i empeses pels botxins feixistes entonaren la Internacional i puny estret, digueren adéu a les companyes, adéu per sempre.

Llegim a NOSTRA PARAULA, número 5, Gener 1975: - "Fa temps que la terra la coneix. Nua, arrelada a la terra, la humitat i el temps esvaí la corba del seu embaràs. Temps i mort tallaren aquella joventut. Avui neixen flors als racons del cementiri de Porreres. L'any 1937 amb bales i odi es conrava aquell indret.

Però aquell any tots moriren, era un compromís contrete i antic. Al front, a la ciutat i al camp morir era l'imperatiu categòric i inajornable.

Aurora Picornell ho sabia i aquell vespre d'ultratge i doble mort se sentia forta i sencera. "Podeu matar homes, dones, nins com el meu que encara no és nat, però les idees, amb quines bales matareu les idees?".

"Morí riente" em contaren al Molinar, allà tothom la conexilla, era jove i maca, sempre reia, cosia roba d'home amb la mara que era sastressa …

Gener del 37, el carrer fred, dins el cafè fum, silenci i cares llargues. Una por grossa per tot arreu. Un cop d'aire i amb ell, cinc homes: tres de paisà, dos vestint camisa blava, corretajes i pistola al cint. Un dels falangistes repartia gaseoses Miret amb una furgoneta, es deia Mateu. Duia amb sa mà roba de dona. Els clients del cafè miraven muts l'escena, aquelles robes eren tacades de sang. "Què mirau, imbecils?. No heu vist un sostens? Són de n'Aurora, la dona d'En Quiñones. Comunista, la mala puta …"

Heriberto Quiñones, segon per l'esquerra vestit amb americana, junt a un grup de soldats republicans mallorquins a Barcelona cap 1937 ("Heriberto Quiñones y el movimiento comunista en España 1931-1943, David Ginard i Féron)

Entre les taules una esgarrifança i al cpa de tots, n'Aurora Picornell viva, resolta i agoserada de, darrer Primer de Maig, alçada per cent mans dalt d'una lleona del Born perquè xerràs a la multitud. Comantaven en un xiuxiueig: "Va esser una gran manifestación, la més gran de la República, la gent s'estrenyia davant del Líric, omplia el Born i arribava fins més enllà del Principal."

Qui era n'Aurora Picornell? No hi ha molt escrit damunt ella, el poc que hem recollit ha estat esbrinant entre companys de lluita, els pocs que restaren! Veïnats i parernts. Per ventura no estava embarazada quan l'afussellaren, per ventura mai no va anar a l'URSS com diuen alguns, i l'ensusiasme que per aquell país demostrava l'havia adquirit llegint, o escoltant n'Ateu Martí[2] o en Quiñones[3] que sí hi havien estat. Són elements al marge que en res desmereixen ni trastoquen la personalitat política tot el que va representar n'Aurora dins aquella societat mallorquina, caciquil i patriarcal dominada per l'Església

[2] (M)Ateo Martí, 1er. Director de "Nuestra Palabra" (1931), comunista, intel·lectual, anticlerical acèrrim, naturista, precursor de l'ecologisme, afussellat el 1937.

[3] Heriberto Quiñones. Instructor de la III Intenacional. Va participar a la Revolució d'Octubre d'Astúries, hongarès, polac …? El 18 de juliol del 36 era a Madrid. Passà els tres anys de guerra a Menorca on va dirigir el Partit. Acabada la guerra va anar a València on organista la guerriilla de Llevant. Empresonat, torturat i afussellat a Madrid.

i els botifarres, amb una economia pobra , i una classe obrera poc organitzada. Esglaiada per les amenaces de fam, atur i misèria.

A cada època i a cada lloc, sorgeix algú que azuméis la totalitat dels somnis i les esperances de la classe que representa. N'Aurora, a Mallorca, es convertí amb el símbol d'una lluita –desesperada i sempre en desavantatge, per aconseguir una vida més digna, un lloc de feina, un jornal, un bocí de pa per dur a la boca.

Aquell esforç en la lluita anti-feixista, aquell somni de revolución proletària, es va rompre el 36, peerò el seu exemple, la seva embranzida reneix cada dia amb nosaltres, en el si de l'avantguarda organitzada de la classe obrera, a la conciencia de tants homes i dones progressistes, ben assabentats de què la lluita mai no mor.

N'Aurora va néixer el 1r d'Octubre de 1912 al barri del Molinar, son pare Gabriel Picornell era Fuster-ebenista, feia motlos a la Fundició Mallorquina, sa mare Joana Femenías, cosia i criava infants. Arribaren a esser sis. Tant son pare, com dos dels seus germans moriren també afussellats.

N'Aurora des de ben petita, va viure un ambient fortament polititzat, i encara que va anar a l'escola pública del Molinar poc temps, no va deixar mai d'estudiar. Seguint l'exemple del pare, que s'havia fet una bona biblioteca, n'Aurora llegia i tenia curiositat per totes les manifestacions artístiques. Els veïnats recorden que als vespres d'estiu es juntava la família Picornell, a la terrassa front a la mar, i cantaven acompanyant-se de guitarres i mandúrries. Aurora tocava la mandolina, i ensenyava l'himne dels pioners als més petits.

A la fotografia, grup de comunistes abans de partir d'excursió. Podem identificar, d'esquerra a dreta: Ateu Martí, Jaume Campomar, Gabriel Picornell, Josep Julià, Miquel Llabrés i Aurora Picornell)

N'Aurora era alegre, extrovertida, parlava clar i directe, la seva paraula abrandada era réflex d'una sincera actitud davant la vida i en la defensa de la seva classe, de la seva ideologia. Al momento oportú sabia reaccionar i tirar pel camí que més convenia als interessos dels obrers. Va esser dels primers que es va donar del sectarisme i infantilisme que animaven els primers comunistes mallorquins, de la necessitat d'armar-se ideológicamente, de fer un viratge a la seva tàctica política.

Participà a la primera Conferència del Partit, el 1931, i amb Guillem Gaya, Lluís Montero, Sureda, Galiana, Mas, s'esforçà posant en pràctica els acords: combatre el sectarisme, propugnar la necessitat d'un partit de masses, formar un sindicat d'aturats, dedicar els millors esforços a la concrecció del Front Antifeixiste, defensar la República.

Començà a escriure a NOSTRA PARAULA , primer dins la secció dedicada a les Joventuts, més tard donant a la publicación un to més ideològic i una més forta preocupación per la lluita sindical i obrera.

¡PROLETARIOS DE TODOS LOS PAISES, UNIOS!

nuestra palabra

ÓRGANO DEL COMITÉ DE LA FEDERACIÓN BALEAR DEL PARTIDO COMUNISTA DE ESPAÑA (S.E. de la C.I.) Y PORTAVOZ DE LOS SINDICATOS PARTIDARIOS DE LA "UNIDAD SINDICAL"

Año V | Palma, 8 de Agosto de 1935 | Época 2.ª | Núm. 95

Durant el Bienni Negre, n'Aurora en nom del Socorro Rojo, recorria Mallorca de punta a punta. La seva tasca i la dels seus companys no va esser debades perquè a les famílies dels empresonats, mai els va mancar jornal.

El 34 n'Aurora es casava amb n'Heribert Quiñones, -figura polèmica de personalitat tant vasta i poc coneguda que creim mereix una investigación profunda, abans de dir per bé o per mal la darrera paraula-. Incorporada a la dirección del partit a les Illes, prengué part al Comitè ampliat de Juny del 35, on la política de Front Popular Anifeixista ocupà la major part de l'ordre del dia, així com la d'aconseguir la unificación de les Joventuts Socialistes i Comunistes.

En Guillem Gayà, que presentà l'informe de política agrària recorda bé aquell dia: "La reunió es feia al Molinar, a ca la família Picornell, hi havia una sala gran, i moltes catires. N'Aurora seia damunt una pastera, era molt femenina li agradava vestir bé, desperta i amb una intel·ligència natural envejable. Totes aquestes qualitats de res li haguessin servit, si no haguessin estat al servei d'una causa justa, ella les en treia profit, era comunista, i aquell torrent de simpatia i bellesa, de coneixements i voluntat tenien un sol objectiu: la classe obrera, la revolución, el socialisme i el comunisme."

Presó de Burgos en la dècada de 1950. El primer per l'esquerra Julià Frau, el quart Guillem Gayà "Es Mestre" i el quint Antoni Vich "Cavallet"

Va anar a València amb el seu company, allà romangueren a cal pintor Renau, va fer un míting amb en Balbotín i mesos després, a Madrid amb Lina Odena i Maria Teresa León. Dolores Ibárruri amb la qual mantenia freqüent correspondència, li oferí quedar a viure a Madrid per ajudar-la en les seves tasques politiquees, però n'Aurora volgué tornar a l'illa. Hi tenia la seva filla, n'Octubrina, i la lluita era també urgent a Mallorca.[4]

Maig de 1936: manifestants comunistes pels carrers de Palma

[4] Octubrina. Morí molt jove i deixà dues filles que actualmente viuen amb la família de son pare.

Com arreu de l'Estat Espanyol, el triomf del Front Popular va donar un creixement organitzatiu important al partit, per damunt tot arrelaren els moviments populars i culturals, enriquí la vida política i aconseguí un sentit d'unitat de l'esquerra, que encara perdura entre els companys d'aquell temps. Esser d'esquerres era esser "des nostros", tenir idees, aquelles idees per les quals tants donaren la vida.

L'activitat del Front Popular es concretà a Mallorca en la comuna participación dels grups –que l'integraven a una sèrie d'actes públics, on Aurora hi tengué un lloc preeminente. Amb na Maria Plaza i n'Alexandre Jaume va parlar a un míting al Teatre Balear, amb Galán i el Secretari de les Joventuts d'Esquerra Republicana Antoni Llodrà, a Felanitx.

Els nostre company Toni Vich ens conta: "A n'Aurora la trobaven per tot, a Maria de la Salut, a Lloseta, Esporles hi anaven a peu, tornaven com podien. Encapçalà la manifestación del 8 de Març, dia de l dona treballadora, amb el seu uniforme –falda negra, brusa color de cel, corbata vermella amb la falç i el martell. La vaig sentir cridar "A la Sala, a la Sala …!" demanant l'anul·lació del 16 de Febrer, denunciant el "pucherazo" i la intervención nefasta d'en Joan March. Hi va haver molt de trui, fins i tot l'exèrcit hi va intervenir."

Anomenada la Gestora Municipal i en Darder fent de batle, el company Pep Llobera recorda haver anat a l'Ajuntament per exigir més doblers ja qie mancaven per pagar els jornals del treball comunitari que cobria les necessitats de nombrosos aturats. Va veure n'Aurora asseguda a una taula amb dos regidors i més gent menjant pa ambo li, mentre preparava, potser, la Vaga General i els actes com a desposta a la bomba que els feixistes havien posat a la Casa del Poble el 24 de Juny. Fet anecdòtic si voleu, però té el valor de mostrar-nos com el Front Popular, si més no, va servir per acostar les institucions a un poble, que de cada vegada més, s'anava sentint protagonista del seu destí.

Aquells darrers mesos de n'Aurora abans de l'alçament feixista foren d'intensa activitat política. Membre actiu de la Lliga Laica, del Socorro Rojo, de la directiva del Sindicat de l'Agulla –sastres, sastresses i modistes- i del Partit Comunista, encara li restava temps per anar a Menorca en visita d'agitació i propaganda, per presidir de fet, junt amb la presidència honorífica de Stalin, Dimitrov, Thaelmann, Gramsci, i tots els antifeixistes presos o perseguits, el Ple Regional del Partit Comunista de 14 i 15 de Mar´de 1936. En aquest ple, es lloa la justesa de la política de fronts populars en defensa de la pau i contra el feixisme –fixada pel VII Congrés de la Internacional Comunista.

Aquell 18 de Juliol feia sol i calor. A Can Pere Antoni hi veia gent que nedava, el tranvia donava una pinzellada groc-taronja amunt i avall fent la circumval·lació, a les murades coloms picaven vesses dins les mans dels infants. Si en volguéssim treure una imatge audio-visual, com deim ara, d'aquell dia tranquil i ensopidor hauríem d'esperar les campanadas més o mando puntuals d'En Figuera, o l'habitual crit amb cadències medievals: "Adobar cossis i ribells …" Res no podia fer preveure que aquella calma s'havia de trencar de sobte.

Del moll i de la riba havien vist sortit el vespre abans el vaixell que s'enduia el participants a les Olimpíades. Llibertat Picornell hi anava, sense adonar-se es salvà així de la repressió brutal que cauria damunt els seus.

Començaren a arribar notícies confuses, d'alçament militar. Una delegación del partit –Aurora entre ells i en Sureda armat amb una pistola- disposats a tot, anaren a veure el Governador Civil A. Espina. Li demanaren armes. Els respingué que podien estar tranquils, que ell ja havia parlat amb Goded –el Capità General- i aquest li havia assegurat que estava a favor de la República: "No faltaba más, naturalmente!"

A en Garcia i n'Ignasi Ferretjans ja no els trobaren per enlloc. Així i tot, a la Casa del Poble, dirigents de partits d'esquerres i sindicats, prengueren l'acord de vaga General pel 19 i començaren a convocar-la.

El 19, de matinada, els "Jinetes de Alcalà" ocuparen militarmente la ciutat. Goded declarà l'estat de guerra, i dos canons davant l'Ajuntament sembraren el pànic als pcos que gosaven anar pels carrers. La Vaga General es va donar, Ciutat estava deserta. Tan sols grups de feixistes uniformats anaven ocupant primer la Sala, llavors els locals dels partits d'esquerres. Un escamot manat pel Marquès de Zayas, cap de la Falange, entrà a la Casa del Poble.

Allà eren n'Aurora i altres companys.

A Son Corb companys del partit que encara no havien caigut, ciclostilaven octavetes per mantenir la vaga. Durà poc temps la seva llibertat.

A Regana, Guillem Gayà i un petit destacamento es feien forts i esperaven el desembarc allibertador de Barcelona.[5]

Dels mesos que n'Aurora passà a la presó de dones de Can Sales poc en sabem. Del testimoni de Llluïsa Marquès recollim que empresonada i tot n'Auroa contagiava la seva sana alegria a la resta de dones, i les ajudava a mantenir alta la moral. Aprofitava el temps per estudiar francès.

Mentre, al carrer del Molinar, els feixistes gaudien fent foguera amb els llibres i papers de la família Picornell. La mare, Joana, anava d'una presó a l'altra, per tal de saber noves. Conten que des d'aquells dies no va esser la mateixa dona. Cap baix i consirosa, arrossegà la penma fins a la seva mort.

N'Aurora ja és part de la nostra història –perquè aquesta la fan els homes i dones inmersos en la lluita de classes. Reivindicam la Nostra identitat com a poble – la nostra cultura, la nostra llengua, la nostra història. La de n'Aurora, i tants d'altres que com ella, ens mostraren el camí amb la seva lluita i amb la seva mort.

La conquesta de la PAU es, avui més que ahir un objetiu inajornable de la nostra política.

[5] Vegeu "Esqueixos d'una vida" per Na Francesca Bosch (nova edición)

50 anys més tard la classe obrera a Mallorca encara pateéis les conseqüències de la societat capitalista. El nostre deure i la nostra responsabilitat és no oblidar la història. Perquè la lluita mai no mor …

BIBLIOGRAFIA CONSULTADA

Pere Gabriel – El Moviment Obrer a Mallorca.
George Bernanos – Les grands cimentièrs sous la lune.
Massot i Muntaner – La guerra civil a Mallorca.
Massot i Muntaner – Cultura i vida a Mallorca entre la guerra i la postguerra.
Massot i Muntaner – Església i societat a la Mallorca del segle XX.
Entrevistes orals amb:

Dols, Gabriel
Gayà, Guillem
Llodrà, Aina
Llodrà, Antoni
Llodrà, Llucia
Marquès, Maria Lluisa
Martínez, Antonio
Picornell, Llibertat
Veïns de n'Aurora del Molinar.